

ПРОБЛЕМА ЗЛОЧИННОСТІ МОЛОДІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розкрито сутність проблеми злочинності молоді. Проведено опитування респондентів та зібрано емпіричний матеріал досліджуваної проблеми. Проаналізовано результати соціологічного дослідження. Розроблено практичні рекомендації щодо вирішення проблемної ситуації.

Ключові слова: злочинність молоді, соціологічне дослідження, практичні рекомендації.

Abstract

The article deals with the essence of the problem of youth crime. A survey of respondents was conducted and the empirical material of the problem under study was collected. The results of sociological research are analyzed. Practical recommendations for solving a problem situation are developed.

Key words: crime of youth, sociological research, practical recommendations.

Злочинність - відносно поширене, статично стійке соціальне явище, форма поведінки, що відхиляється і яка являє собою суспільну небезпеку.

Злочинність молоді — трагічне явище сучасності, яке викликає у нас лише біль і сум за дітьми із змарнованим дитинством і юністю.

Неповнолітнього злочинця можна покарати, набагато тяжче — попередити причини і наслідки його поведінки. Для цього недостатньо бути психологом чи педагогом. Насамперед, треба любити дітей і боротись не з ними, а з тим, що змушує їх скоювати протиправні дії та аморальні вчинки.

Застосовуючи кримінологічні ознаки - мотиви і засоби вчинення злочинів - їх можна розподілити на чотири блоки:

1) загальнокримінальна корислива злочинність (крадіжки, шахрайства, грабежі, розбої, вимагання тощо);

2) агресивна некорислива злочинність (умисні вбивства, тілесні ушкодження, звалтування, хуліганство тощо);

3) економічна злочинність (розкрадання, хабарництво та інші прояви);

4) неагресивна і некорислива злочинність, яка відображає правовий нігілізм, свавілля та необачливість правопорушників (необережна злочинність, дезертирство, аварії на виробництві та транспорті).[1]

Причиною підліткової злочинності найчастіше є неналежний догляд за дітьми батьків або їхня відсутність. Загальне зниження рівня життя, неблагополуччя сімей, які з втратою прибутку втрачають і моральні цінності, відсутність нормальних побутових умов — все це призводить до того, що діти, прагнучи жити так, як усі, намагаються досягти цього шляхом крадіжок та інших злочинів. Крім того, згубний вплив на неповнолітніх справляє телебачення, що пропагує насильство і життя заради власного задоволення.

Актуальність дослідження обраної теми пояснюється тим, що проблема злочинності була і є однією з найгостріших на всіх етапах історії будь-якої держави. Упродовж століть держави та їхні уряди постійно розробляли і прагнули удосконалювати системи боротьби із злочинністю, зокрема шляхом посилення покарання за злочини, збільшення кількості правоохоронних органів, проте злочинність і далі існує. Єдиний результат, здобутий у цьому двобої – періодичне зменшення її рівня. Про це красномовно свідчать факти. На початку XXI ст. ймовірність того, що особа може стати жертвою розбою, нападу, порівнюючи з 60-ми роками, зросла удвічі-втричі, утричі збільшилася кількість насильницьких злочинів та злочинів, які вчиняють неповнолітні та молодь. Ця тенденція характерна для багатьох країн Азії, Західної Європи та

Північної

Америки. Шкода, яку завдає злочинність суспільству, позбавляючи людей життя, власності, особистої безпеки, значно перевищує сукупний національний дохід багатьох держав.

Дослідження, проведені наприкінці ХХ ст.. Міжнародним центром попередження злочинності, показали, що заходи спрямовані на запобігання злочинності обходяться будь-якій державі у 2-7 разів дешевше, ніж ув'язнення, і є набагато ефективнішими, оскільки спрямовані на усунення її причин.

За даними цього ж Центру, 50% усіх злочинів, які вчиняються у зарубіжних країнах – це злочини неповнолітніх та молоді. Це специфічна категорія осіб, яка легко потрапляє під негативні впливи, а відтак становить головний резерв дорослої злочинності. Тому ув'язнення або інші примусові заходи, які вживають правоохоронні органи щодо неповнолітніх злочинців, найчастіше не лише не дають бажаного результату, але й спричиняють формування у цих осіб стійкої спрямованості до подальшої злочинної діяльності. Останніми роками всі зусилля світової громадськості спрямовані саме на побудову, удосконалення системи запобігання злочинності, розробку різноманітних програм та заходів, особливе місце серед яких надається заходам запобігання злочинності серед неповнолітніх та молоді.

На сьогодні в Україні немає визначеної концепції або національної програми запобігання злочинності серед неповнолітніх та молоді. Тому вивчення злочинності неповнолітніх та молоді з точки зору кримінології є вкрай важливим завданням, в першу чергу, з метою розуміння чинників, які зумовлюють даний вид злочинності і можливих шляхів дієвої профілактики злочинності неповнолітніх і молоді. [2]

В ході проведеного соціологічного дослідження на тему «Проблеми злочинності серед молоді» отримано результати, які дають змогу оцінити сучасні погляди молоді на дану проблему. В опитуванні взяли участь 24 респонденти, які є студентами групи ІЕС-06 Вінницького національного технічного університету. Серед них 20 осіб - представники чоловічої статі, 4 осіб - представниці жіночої статі, віком від 20 до 23 років (20 років - 6 чол., 21 рік і більше - 19 чол.), 23 чол. неодружені, 1 людина одружена.

Метою дослідження було проведення аналізу сучасного стану злочинності серед молоді, вивчення особливостей злочинності молоді та мотиваційних чинників скоєння злочинів, пошук можливостей практичного вирішення даної проблеми і визначення ставлення студентів до цієї проблеми. Дослідження було проведено одним з методів опитування - шляхом анкетування. Кожний студент давав відповідь на запитання поставлені у анкеті індивідуально на чистих аркушах паперу. Дані було занесено у кодувальний листок і проведено подальшу обробку.

За даними дослідження на питання, чи є проблема молодіжних правопорушень актуальною в наш час, більшість респондентів (92%) відповіли, що дана проблема є актуальною, а лише 4% вважають, що є більш важливі проблеми, причому ще 4% не змогли відповісти. Це свідчить про те, що молодь серйозно ставиться до проблеми злочинності. Більше половини опитуваних стверджують, що статистика злочинів не враховує велику кількість фактів вчинення правопорушень (68)%, 16% не має уявлення про достовірність інформації, що надається, вважає статистику достовірною 16% і завищеною не вважає ніхто. Це свідчить про низький рівень довіри засобам масової інформації. Основними причинами скоєння злочинів молоддю студенти вважають вплив оточення, вплив масової культури, соціальну несправедливість та бідність, а також індивідуальні психологічні особливості порушників, менша кількість респондентів стверджують, що злочини скоюються через недосконалу систему правових заходів щодо правопорушень та недосконале виховання. 30% опитаних вважають себе здатними вчинити злочин, 25% однозначно стверджують, що злочин вчинити не змогли б, і аж 45% сумніваються, тобто можна припустити, що значна частина молодих людей є схильними за певних умов скоїти злочин. [3]

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти спеціальності «Менеджмент», які вступили 2015 року, м. Вінниця. Об'єкт складається з 60 осіб, з яких 26 чоловічої статі та 34 — жіночої, віком від 18 до 23 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентів до проблеми злочинності молоді.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати, як ставляться студенти спеціальності «Менеджмент», які поступили 2015 року до проблеми злочинності молоді та на основі отриманих результатів розробити рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 30 респондентів. Всі вони є представниками студентської молоді 3 курсу ФМІБ. Серед них 17 осіб (56,7%) - представники

чоловічої статі і 13 (43,3%) - представниці жіночої статі. Віком 19 років - 18 осіб (60%), 20 років - 10 осіб (33,3%), 21 роки - 1 особа (3,3%), 23 роки - 1 особа (3,3%). Які проживають в обласному центрі – 4 (13,3%), місті – 17 (56,7%), СМТ – 1 (3,3%), селі – 8 (26,7%)

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

На питання " Наскільки проблема молодіжних правопорушень актуальною в наш час?" переважна більшість опитаних (11 чоловік – 36,7%) поставили цій проблемі 4, де 5 було найбільш актуально, а 1 не актуально взагалі, третя частина опитаних (10 чоловік – 33,3%) поставили цій проблемі 3, майже чверть опитаних (7 чоловік – 23,4%) поставили цій проблемі 5, і лише 1 респондент (3,3%) поставив 1 та 1 респондент (3,3%) поставив 2 бали цій проблемі. Так середній рівень актуальності становить – 3,7. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає проблему молодіжних правопорушень доволі актуальною.

На питання «Які на Вашу думку злочини найбільше поширені серед молоді України?» переважна більшість опитуваних (20 чоловік – 66,7%) відповіли, що середньої важкості, інші (9 чоловік – 30%) вважають, що легкі і найменша кількість (1 особа – 3,3%) думає, що найбільш поширені серед молоді України тяжкі злочини. Це свідчить про те, що переважна більшість опитуваних вважає, що найбільш поширені злочини середньої важкості.

На питання «Що на вашу думку змушує молодь скоювати злочини?» переважна більшість опитуваних (14 чоловік – 46,7%) гадають, це вплив оточення, майже чверть (7 чоловік – 23,3%) відповіли, що це індивідуальні психологічні особливості, п'ята частина опитаних (6 чоловік – 20%) вважає, що це недостатнє виховання батьками та найменша кількість респондентів відповіли, що це соціальна несправедливість (3 особи – 10%). Це свідчить про те, що переважна більшість опитуваних вважає, що вплив оточення змушує молодь скоювати злочини.

На питання " Оцініть за п'ятибальною шкалою вашу схильність до скоєння злочинів " переважна більшість опитаних (16 осіб – 53,3%) поставили 1, де 5 було дуже схильні, а 1 не схильні взагалі, третя частина опитаних (9 чоловік – 30%) поставили 2, ще по 2 респонденти – 6,7% поставили 3 і 4 і лише 1 респондент (3,3%) поставив 5. Так середній показник становить 1,8. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних не схильна до скоєння злочинів.

На питання «Чи скоювали ви коли небуть якийсь злочин?» найбільша кількість опитуваних (17 чоловік – 56,7%) відмовили, що ні, третина (10 чоловік – 33,3%) відповіли, що так, скоювали, і трьом респондентам було важко відповісти (3 особи – 10%) Це свідчить про те, що більше половини респондентів не скоювали злочин.

На питання «Що ви будете робити, коли на пішохідному переході буде горіти червоний, але поряд не буде видно ніяких транспортних засобів?» найбільшій кількості людей (13 чоловік – 43,3%) відповіли, що перейдуть, трішки менше (12 осіб – 40%) відповіли, що ні в якому разі цього робити не будуть, невеликій кількості опитуваних (5 осіб – 6,7%) відповіли, що перейдуть, якщо ще хтось буде переходити. Це свідчить про те, що переважна більшість респондентів скоять правопорушення, проте і дуже велика кількість респондентів не будуть цього робити.

Отже, зробивши аналіз проведеного опитування можна зробити висновок, що гіпотеза, яка полягає у тому, що більшість респондентів вважає проблему злочинності молоді актуальною – підтвердилась частково (60%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОИХ ДЖЕРЕЛ

1. Радник. Український юридичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radnuk.info>;
2. Соціологія девіантної поведінки. Навчальний посібник. - Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. - 244 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://e-pidruchniki.com>;
3. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. - 2011. - № 1. - С. 16-20.
4. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.

Лошак Михайло Володимирович - студент групи Мов - 15б, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Слободянюк Анатолій Володимирович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Loshak Mykhailo V. - student, faculty of management Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Slobodyanyuk Anatoly V.- PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.